

שלאחריו אסור. ומשום לירידה אחת משנתו כשעוסה. אבל לרש"י דס"ל דלאחריו מותר. ומוקי למשנתו דתנן סחמא שבוט שחל ט"ב בחוכה אסור. דה מיירי בשחל ט"ב בשבת. א"כ ממילא מבוטל דשחל בשבת שבוט שלפניו י' לה דין שבוט שחל ט"ב בחוכה. וכיון דקיי"ל בזה כרשב"ל דימים שלאחריו מותר. א"כ הו"ל דשחל ח"ב בשבת דשבוט שלפניו י' לה דין שבת שחל ט"ב בחוכה. הן אחת דבבבלי תענית (כט:): פליגי נמי רב ושמואל אי ימים שלאחריו אסור. ולא פרכינן ממשנתו דשבת שחל ט"ב בחוכה אסור וכו'. וה"ט דבבבלי ס"ל דאע"ג דסחמא תנן שבת שחל ח"ב בחוכה. מ"מ זה לא קאי אלא על ימים שלפני ט"ב. וגם במסקנא בבבלי שם פליגי תנאי בזה. א"כ ח"ל נמי דמשנתו אחת כרשב"ג דס"ל דימים שלאחריו אסור. והחס פסקינן בהדיא דימים שלאחריו מותר. וכיון דלפוס ש"ס בבלי לא תליא חדא בחברתה. דאע"ג דנימא דלאחריו מותר. מ"מ ח"ל דט"ב שחל בשבת ונדחה ליום א' דשבוט שלפניו לא הוה שבוט שחל ט"ב בחוכה. א"כ אע"ג דלפי הירושלמי חדא תליא בחברתה. דאי נימא דלאחריו מותר ט"ב דט"ב שחל בשבת שבוט שלפניו י' לה דין שבת שחל ט"ב בחוכה. וי"מ להלכה אע"ג דפסקינן דימים שלאחריו מותר. מ"מ ספיר ח"ל דבט"ב שחל בשבת ליכא דינא דשבוט שחל ח"ב בחוכה כיון דלהבבלי חדא לא תליא בחברתה. מ"מ כיון דאיכא בזה פלוגתא בירושלמי. תו אין לדחות דעת הסמ"ג ויש לתקור אי הלכתא כר' בא בר כהן או כרשב"ל:

והנה לפי מש"כ בהאי ירושלמי שהכאמי מבוטל בהדיא דאפילו למ"ד דלאחריו אסור. מ"מ כשחל ח"ב בשבת ונדחה ליום א' לאחריו מותר. ומלאתי בטובי מה"מ (סימן ק"ה) שנהלקו בהאי דינא. ומהירושלמי הג"ל קשה על הגובי דכירושלמי מבוטל בהדיא דנדחה ליום א' לר"ה לאחריו מותר:

והיה אפשר להביא ראיה דט"ב שחל בשבת י' לה דין שבוט שחל ח"ב בחוכה. מהא דתנן (ר"ה יח'): על ששה חושים השלוחין יולאין על ניסן מפני הפסח. ועל אב מפני החטנית. ועל אלול מפני ר"ה וכו'. וקשה למה היו שלוחין יולאין כשחל ר"ה אב ביום ו'. הא ממ"ג יעשו בני הגולה את החטנית ביום א'. דאי ר"ה ביום ו' א"כ חל ט"ב בשבת ונדחה ליום א'. כדחנן (מגילה ה'): ואם עברוהו לתמוז וחל ר"ה אב בשבת. ג"כ ט"ב ביום א'. מעתה אין שום ג"מ לבני הגולה לידע מחי היה ר"ה ביום ו' או בשבת. דהא ח"ב שחל בשבת ונדחה אינו טוג בלוח שנת שום אבולות כדחניא (תענית כט:). והר"ש שם כתב דאפילו דברים שכלעטת מותר מן הדיו. א"כ למה היו שלוחין יולאין. א"י דה"מ הוא אם חל ר"ה ביום ו' וט"ב חל בשבת א"כ שבוט שלפניו הוה שבוט שחל בו ט"ב ומשום השלוחין יולאין לאסור עליהן חספורת ותכבוסת בכ"מ שיבאו. ואין לומר דמשום יולאין השלוחין דבלא"ה לא הוו ידעי כלל מחי היה ר"ה. דלמא ביום ה' או ביום א' שלאחריו דלמא עברוהו לאייר ולתמוז. או להיפך דלמא חסרוהו לסיון ולתמוז. זה ליחא דלעולם אין מספקין אלא בשני ימים כדאמרין (ר"ה כ:): אר"ו אחר ר"ג כל ספיקא לקמיה שדינן. למימרא דחמיסר ושחסר עבדינן. ארביסר לא עבדינן וכו'. א"כ לכאורה מוכח דט"ב שחל בשבת שבוט שלפניו י' לה דין שבוט שחל ח"ב בחוכה. וא"ש דהשלוחין יולאין תמיד אפילו כשחל ר"ה ביום ו' מה"ס שכתבנו:

אמנם לדבריו קשה דא"כ מ"ש לא פרכינן בירושלמי חגיגה (פ"ד ה'): על ר' בא בר כהן דס"ל דט"ב שחל בשבת שבוט שלפניו אין לה דין שבוט שחל ח"ב להיות בחוכה. ממשנתו דעל ששה חושים השלוחין יולאין כמש"כ. וכ"מ כיון שבררנו דהירושלמי מאן דס"ל דט"ב שחל בשבת אין לה דין שבוט שחל ט"ב בחוכה. ט"כ דס"ל דימים שלאחר ט"ב אסור. א"כ א"ש הא דשלוחין יולאין כשחל ר"ה אב ביום ו'. לידע אם הימים שלאחר ט"ב אסור. דאם התענית חל בשבת ונדחה ימים שלאחריו מותר. כדאמרין בירושלמי שהכאמי. ואם חל ביום א' הימים שלאחריו אסור. אך זה ליחא דא"כ כשחל ביום ו' השלוחין יולאין להקל לומר

ולהלכה אי שרי לחלוב ביו"ט לקדרה שיש בה אוכלין. ואי מותר באכילה. מסתבר להחמיר בחליבה שישאל לא יחלוב אלא נכרי. מכמה טעמים. חדא כיון דלר"מ ורבנן מפקה הבא לאוכל הוא משקה. א"כ החליבה אסורה מה"מ משום מפרק ואע"ג דבשבת (ט"ה) אמרינן דלרבנן אין דישה אלא בגידולי קרקע מ"מ הא פסק הרמב"ם (פ"ח מה' שבת ה"ז) דהחלוב אח הבהמה חיוב משום מפרק משום דהוה גידולי קרקע. וממילא גם ביו"ט אסור מה"מ. ואע"ג דבש"ע (סימן ת"ה) פסק דאפילו קליפה בלירה וסמיטה ביו"ט לנודך אוכל אינו אסור אלא מדרבנן. מ"מ הא רבי החולקים בזה. וב"פ המג"א שם שזה הוא אסור מה"מ. וגם הא גבי חליבה אמרינן בהדיא (יבמות קיד') דחליבה כלומר יד ביו"ט כיון דאינו אלא חיבור לאו הקילו בו רבנן. אלא דחליבה ביו"ט הוא מה"מ. וכבר הביאו האחרונים ראיה מכאן דגם קליפה ובלירה ביו"ט אסור מה"מ. מ"מ כיון שאסור מה"מ ראוי לחוש לדעת ר"מ ורבנן. אבל כשחלבה נכרי על אוכלין. אע"ג דלדעת ר"ה ה"ל לאסור משום נולד. מעיקרא אוכל והשתא משקה. מ"מ הא אין בזה אלא חיבורא דרבנן. תו יש לסמוך בזה על רוב ראשונים דס"ל דמשקה הבא לאוכל כאוכל. וגם הא איכא כמה רביותא דס"ל דגם נולד אינו אסור ביו"ט. ועוד מטעם אחר יש להחמיר בחליבה. דהא אפילו לדירן דס"ל דמשקה הבא לאוכל כאוכל. מ"מ אם חילב הדבה על האוכלין. עד שרוב החלב שנקדרה אין צריכין לאוכלין. הא כה"כ לא היה משקה הבא לאוכל. כמש"כ הט"ו שם א"כ עדיף עפי שיחלוב הנכרי. דאפילו יחלוב הדבה ליה לן בה. וגם החלב יהיה מותר. כמש"כ הרמ"א בסיומן תק"ה דלדירן דמשקה הבא לאוכל כאוכל. אם נכרי חילב לקערה ג"כ מותר. אלא שכתב דלא נהגו כן. אבל מדינא אין לחוש. א"כ כשחילב על האוכלין ספיר דמי ומה"ט מסתבר להחמיר שהנכרי יחלוב לחוד אוכלין:

דיני ת"ב סימן פב

שאלה ח"ב שחל להיות בשבת אי שבוט שלפניו יש לו דין שבוט שחל ח"ב להיות בחוכה:

תשובה הנה הרא"ש בפ' בחרא דתענית (סימן לב) הביא הא דליחא בירושלמי הענית (פ"ד ה') ר' בא בר כהן אמר קמי דר"ב בשם ר"א. ח"ב שחל להיות בשבת שני שבתות מותרין. וע"כ הביא הרא"ש טעמא דמלתא דכיון דהתענית נדחה עד יום א'. משום שבוט שלפניו לא הוה שבוט שחל ח"ב בחוכה. ובטור א"ח (סימן חקנא) הביא בשם הסמ"ג דח"ב שחל בשבת שבוט שלפניו אסור בחכבוסת. וכחכ ט"ז הטור דזה הוא תומרא בעלתא. וטעמא דהטור הוא משום האי ירושלמי שהבאתי. שמבאר בהדיא דח"ב שחל להיות בשבת שבוט שלפניו לא היה שבוט שחל ח"ב להיות בחוכה. אמנם יש לעיין הא הא מלתא במחלוקת שנויה בירושלמי שם. דגרסאן שם בחר הכי לאחריו מהו כלומר הימים שלאחר ח"ב מהו. ואמרין ע"ז ר"י אחר לאחריו אסור. רשב"ל אחר לאחריו מותר וכו'. א"ל בפירוש פליגינן ר"י אחר לאחריו אסור. רשב"ל אחר לאחריו מותר. מה עבד לה רשב"ל פתר לה בט"ב שחל להיות בשבת ולית ש"מ כלום. פי' דמשנתו שם דתנן סחמא שבוט שחל להיות ח"ב בחוכה אסור לספר ולכנס משמע דכל השבוט אסור. ואפילו בימים שלאחר ח"ב. וא"כ קשה לרשב"ל וע"ז משני פתר לה בט"ב שחל להיות בשבת דכל השבוט אסור לספר ולכנס. דהא ט"ב ביום אחרון של שבוט הוא. מ"מ מבוטל דלרשב"ל ט"ב שחל בשבת כל השבוט שלפניו הוה שבוט שחל ח"ב בחוכה. ור' בא בר כהן שהבאתי דפליגי ע"ז. היינו משום דס"ל כר"י דלאחריו אסור. וכן מוכח מדבריו מלמא ח"ב שחל בשבת שני שבתות מותרין. ומדאיליך לאשמועינן דשבוט על אחריו מותר. מכלל דס"ל דבט"ב שחל בחוד השבוט דגם ימים

לומר דהימים שלאחריו מותר. ובלא"ה נ"כ סו מקולין מה"ד. וכדאמרין (פסחים נד:) ויהי"פ ספיקו אסור ט"כ ספיקו מותר. ומוקמינן בגמרא שם דהאי ספיקא הוא ספיקא דקביעא דירחא. כלמא דכל ספיקא משום קביעא דירחא דאב אוליין לקולא:

אך באמת בלא"ה קשה כה"ג על משנתו דר"ה שם. דהנן ועל חלול מפני ר"ה. ופי' רש"י דבני הגולה יעשו ר"ה ביום ל' לר"ה חלול. ובתוס' הקשו ע"ז מבינה (ה') ומדוכחי טובא דמוכח דעושין ב' ימים ר"ה משום דלמא עבדוהו לחלול. ומה"ט כחב דבאמת ק"ו עושין ב' ימים ר"ה. וכ"כ הריטב"א חלא דהקשה ע"ז הא אפילו הרחוקים ג"כ אינן עושין יותר משני ימים. ח"כ למה שלוחין יולאין על חלול כיון דסו"ס יעשו שני ימים ר"ה. וחי' דאע"ג דהרחוקים ג"כ אינם עושין יותר משני ימים דסמכין דחרי ירחי חסרי קלא אינן ליה. אפ"ה בכ"מ שאפשר לברר לר"ך לברר ולא סמכין ע"ז. ומשום שלוחין יולאין על חלול. ומה"ט ח"כ נמי דיולאין על ר"ה אב כשהל ביום ו'. דכ"מ שאפשר לברר לר"ך לברר שלא עשו שני חדשים חסרין וגמלא ר"ה ביום ה' :

עוד נראה דגם אי נימא דכשהל ר"ה אב ביום ו' לא היו שלוחין יולאין כלל. מה"ט שאין שום נ"מ בזה כמש"כ מ"מ ח"כ הא דתנן סחמא במשנתו ועל אב מפני העניות. כיון שבאחר השנים היו יולאין דאע"ג דסחמא תנן מ"מ אין הכוונה דלעולם היו יולאין על חלו חדשים. ועפ"י נימא לי תמיה עלומה מאד. דהנה ב"ה (יט:) אמרינן שלחו ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסן לעולם חסר. ופרכין והתנן על שני חדשים מחללין אה השבת על ניסן ועל חשרי. וא"א אדר הסמוך לניסן לעולם חסר. אמאי מחללין אה השבת. ומשני משום דמלוא לקדש ע"פ הראיה. וע"ז חמיה בחס' שם דמ"ט לא פרכין ממשנתו דתנן על ששה חדשים השלוחין יולאין על ניסן מפני הפסח וכו'. ואי נימא דאדר הסמוך לניסן לעולם חסר. ח"כ למה יולאין על ניסן הא כבר ילאו על אדר. וזו היא תמיה עלומה מאד. דהא כה"ג ממש פרכין שם לעיל למ"ד חלול לעולם חסר. ופרכין ח"כ למה שלוחין יולאין על חשרי הא כבר ילאו על חלול. ח"כ קשיא וזו ממש קשה הא דא"א אדר לעולם חסר למה שלוחין יולאין על ניסן. הא כבר ילאו על אדר ומ"ט לא הקשו קשיא זו הכא :

אמנם לדבריו ח"כ כמו שבאר. דהנה מדשלחו ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסן לעולם חסר. מכלל דאדר שאינו סמוך לניסן. כגון בשנה מעוברת. דאיכא שני אדרים האדר הראשון שאינו סמוך לניסן אינו חסר לעולם. חלא דס"ל שהוא פעמים חסר ופעמים מלא. ובהאי ליגנא דאמרין ב"ה שם לעיל דעיבור שנה חדש. ואמרין שם ר"ה חדש ר"ה שלשים. ומענה ח"ל דתנא דמשנתו ס"ל כר"א בר' יוסי (מנילה ו:) דכל מלוא הנוהגות בשני אינו נהג חלא בראשון. ואמרין במנילה שם דלירידה מקרא מנילה ופורים הוא לכהחלה באדר הראשון. וא"כ כשיולאין שלוחין על פורים בשנה מעוברת. ודאי דיולאין על אדר ראשון. מענה לירידה בשנה מעוברת בהכרח ליריין שלוחין על ניסן. אע"ג דנימא דאדר הסמוך לניסן לעולם חסר. מ"מ כיון דאדר ראשון פעמים מלא פעמים חסר והשלוחין הא לא ילאו חלא באדר הראשון. ח"כ אע"ג דבני הגולה יודעין שלוחין שהשנה מעוברת. וגם מתי חל אדר ראשון. מ"מ הא אינם יודעים אם אדר הראשון היה חסר או מלא. ח"כ צעו שלוחים על ניסן דלמלא שני אדרים היו חסרין. או שמא אדר א' היה מלא וכמו דכתיב שלוחין בכל שנה על אדר. ואע"ג דכבר ילאו שלוחין על כסליו. משום דבני הגולה לא ידעו אי טבת ושבת. הנייה חסרין או אחד מהן מלא. ה"נ דכוותיה וכיון דבשנה מעוברת צעו שלוחים על ניסן. ואע"ג שכבר ילאו על אדר. ח"כ שפיר תנן במשנתו דשלוחים יולאין על ניסן. ואע"ג שאינם יולאין בכל שנה מבו"ה לא פרכין בגמרא ממשנתו על מר עוקבא דכ"ל אדר הסמוך לניסן לעולם חסר. חלא למ"ד דס"ל חלול לעולם חסר שפיר מקשינן ממשנתו. דח"כ ל"ל שליחים על חשרי. הא כבר ילאו על חלול משום דב"ה לא ח"ל כלל בשנים שבהי לריבין שלוחין על חשרי :

והנה אין להקשות דמ"מ מ"ט לא פרכין על מר עוקבא מהא דתניא בר"ה (כא:) דעל ניסן ועל חשרי אין השלוחין יולאין עד שימשעו מפי ב"ד מקודש. ואי נימא דאדר הסמוך לניסן לעולם חסר ח"כ הא גם לפני ר"ה ניסן כבר יודעים מתי יהיה ניסן. ולמה ימחשו השלוחים עד שימשעו מקודש. זה לא קשה דהא בלא"ה פרכין על מר עוקבא ממשנה אחרת. ח"כ לא שייך להקשות מ"ט לא פרכין מדבריהם. חלא דהתמיה הוא מ"ט לא פרכין ממשנתו דעל ששה חדשים השלוחין יולאין כמו דפרכין למ"ד חלול לעולם חסר ועל תמיה זו ח"כ טובא מש"כ. ומענה פשוט דא"ל ג"כ דגם הא דתנן במשנתו דשלוחין יולאין על אב מפני העניות. דהא הוא ג"כ לאו בכל שנה ושנה. דאם חל ר"ה אב ביום ו' ח"ל דבאמת ח"ל שלוחין. משום דאין שום נ"מ אם החשית חל בשבת וגדלה ליום א' או שחל ביום א'. וא"כ חו ח"ל להביא ראיה ממשנתו אי בכה"ג שייך האי דינא דשבוש שחל ט ט"ב :

והיה אפשר להביא ראיה דט"ב שחל בשבת יש לה דין שבוש שחל ט"ב בחוכה. מהא דאמרין (תענית כט) ח"כ נחמן ל"ש חלא לכנס וללבוש. אבל לכנס ולהיט מותר. ור"ש אמר אפילו לכנס ולהיט אסור וכו'. מתיב רב המנונא ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. למאי חילימא לכנס וללבוש מאי כבוד השבת איכא. חלא לכנס ולהיט ובחמישי הוא דשרי. אבל השבת כולה אסור לעולם לכנס וללבוש וכשאין לו חלא חלוק אחד וכו'. והשאל נחוי אן אי נימא דט"ב שחל בשבת לא הוה שבוש וזו שבת שחל ט"ב להיות בחוכה. וממילא ט"ב הא דתנן שבת שחל ט"ב בחוכה אסורה לספר ולכנס. מיירי כגון שחל בחור השבוש. וא"כ לעולם שבת של אותה שבוש הוא לאחר ט"ב. משום ח"כ הא דפרכין לר"י מהא דתנן ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת דלר"י הול"ל דבכל השבוע ג"כ נזהר. דכיון דס"ל לר"י שמותר לכנס ולהיט על אחר ט"ב. ושבת של שבוש זו לעולם הוא ח"כ ט"ב. ח"כ הול"ל דמותר לכנס על השבוש ללורך השבת. אבל אי ט"ב שחל בשבת שבוש עלגינו י"ל לה דין שבוש שחל ח"כ בחוכה. ח"כ לכאורה קשה נהי פרכין ממשנתו לר"י. הא אפשר לאוקמי דמשנתו מיירי דאפילו ח"כ ט"ב בשבת. וכמו דמוקמינן כן בירושלמי שהבאחי לעיל מטעם אחר. וא"כ שבת שבשבוש זו הוא קודם ט"ב וא"כ הא דבכל השבת אסור לכנס ללורך שבת. חלא דבחמישי לבד מותר. דהא ר"י אינו מסיר חלא לכנס להיט על אחר ט"ב. אבל שבת זו הוא קודם ט"ב. ומלאתי בספר גבורות אריה להשיא על תענית שכתב באמת כן. דמכאן מוכח דט"ב שחל בשבת לא הוה שבת וזו שבת שחל ט"ב בחוכה. אך באמת זה ינחא כלל. דר"י דמחיר לכנס ולהיט. הוא משום דס"ל דכיוס גרידא שרי בחור השבוש. ומסירה שרי לכנס בחור השבוש כדי ללבוש לאחר ט"ב. משום דשרי לכנס ללורך כיון שמותר ללבוש. חלא ולכנס וללבוש בחור השבוש אסור. ומענה כיון דבשבת מותר ללבוש משום כבוד השבת ואפילו אם חל בו ט"ב ממילא הול"ל דבכל השבוש מותר לכנס ללורך אותו שבת. דהא לר"י שרי לכנס בחור השבוש ללורך יום שמותר ללבוש ומה לי שמכנסו ללבוש אחר ט"ב. או ללבוש בשבת שלפני ט"ב כיון דמותר ללבוש בשבת. איכא מכנסו ללבוש ביום שמותר ללבוש. ובכיוס גרידא ליכא חסורא לר"י. וא"כ שפיר מקשינן לירידה ממשנתו. מענה ח"ל להיפך דמכאן מוכח דט"ב שחל בשבת יש לה דין שבוש שחל ט"ב בחוכה. דאי לאיה קשה טובא במוציא זו. דנו"ט לא פרכין לר"י בפשיטות מהא דתנן בחמישי מותר מפני כבוד השבת. דל"ל היט דכבוד השבת בלא"ה הול"ל דמותר לכנס לשבת כיון דשבת זו לעולם הוא אחר ט"ב. ור"י הא ס"ל ולכנס ולהיט על אחר ט"ב מותר. ח"כ גם אם היה יום חול נמי הוה מותר. ול"ל היט דכבוד השבת. איז משום דמיל לפעמים דשבת זו הוא לפני ט"ב. כגון שחל ח"כ בשבת. ומסירה כתי דכבוד השבת דאי לאיה אסור. ומסירה לא פרכין הכי. חלא דפרכין דמ"מ הול"ל דבכל השבוש מותר לכנס ללורך שבת כיון דכיוס גרידא ליכא חסורא כמש"כ. וא"כ לכאורה מוכח מביא זו כהסמך דט"ב שחל בשבת יש לה דין שבת שחל ח"כ להיות בחוכה. אמנם ח"ל דאין מכאן ראיה דהא בגמרא שם בחר הכי פליגי תנאי ואגדראי אי ימים שלאחר ט"ב שבאיה שבוש אסור

אסור או לא, והנה לפי מה דקיימל דימים שלאחריו מותר. פשוט דהא דפליגי רי"ז ורי"ש בלכנס ולהניח היינו להניח על ימים שלאחר ט"ב. דהא מיד לאחר ט"ב מותר. ומשניה פי' רש"י כן. אבל אי נימא דימים שלאחריו אסור ע"כ הא דפליגי רי"ז ורי"ש בלכנס ולהניח. היינו להניח עד לאחר אותו שבת. וא"כ איש נמי הא דלא פרכינן דל"ל ה"ט דכיבוד השבת בלילה הא אותו שבת הוא לעולם אחר ט"ב. משום דאלו דרי"ז ס"ל דימים שלאחריו נמי אסור. והא דס"ל דלכנס ולהניח מותר היינו להניח עד לאחר אותו שבת. ושבת גופא עדיין בכלל איסור. ואי לאו משום כבוד השבת הוא אסור לכנס ללורך שבת. וא"כ דבשי ה"ט דכבוד שבת. אלא דמקשה דמי' סולל דבכל השבוע מותר לכנס ללורך שבת מה"ט שכתבנו. מעשה אין מסוגיא זו שום הכרע לנידו דידן:

ואפשר להביא ראיה דט"ב שחל בשבת אין לה דין שביע שחל ט"ב בחוכה מהא דתניא בהענין (כט) שבת שחל ט"ב בחוכה אסור לספר ולכנס וכו' כיצד חל להיות באחד בשבת מותר לכנס כל השבת כולה בשני בשלישי ברביעי בחמישי לפניו אסור לאחריו מותר. חל להיות בש"ש מותר לכנס בחמישי וכו' וקשה מדט ס"ל חל להיות בשבת. כיון דמינה והילך לכל ימי השבוע. א"ו משום דזה בכלל נמא דמי חל להיות באחד בשבת. כיון דכשחל בשבת ג"כ הוא נדחה ליום א'. וכיון דהאי הנא ס"ל דימים שלאחריו מותר. א"כ חד דינא אינו להו דמותר לכנס כל השבוע שלאחריו. וא"כ ממילא מוכח נמי דחד דינא אינו להו דשבוע שלפניו מותר בשני תרתי. דאי לא"ה סולל לתנא למתני חל להיות בשבת ונדחה כל השבוע שלפניו אסור. א"ו דגם כשחל להיות בשבת ונדחה ליום א' ג"כ שבוע שלפניו מותר. וזה הוא כדעת הרא"ש שהבאתי וא"כ הא דדחי הטור לדעת הסמ"ג ואע"ג שבירושלמי פליגי בזה אמוראי. והנה אע"ג דלדידן דנהוג לאסור הספירה והכנסות מר"ח אב. לכאורה אין שום נ"מ בזה מ"מ הא זה הוא מנהג גרידא. וא"כ ספיר איכא נ"מ דכשחל ט"ב בשבת מותר לספר ולכנס כל השבוע מדינא:

סימן פג

שאלה מ"ב שחל בשבת ונדחה על יום א' אי שרי לבעל בריה סילה לאכול בהענין זה או לא:

תשובה הנה בעור או"ח (סימן תקנט) הביא מעשה שחל ט"ב בשבת ונדחה עד למחרתו. והיה רבינו יעב"ץ בעל ברית והתפלל מנהג בעור היום גדול ורחץ ולא השלים הענינו לפי שו"ט שלו היה. וראיה מהא דתניא (עירובין מא) אר"א בר לודק אינו הייתי מבני סנאה בן בנימין וחל ט"ב בשבת ונדחה עד לאחר השבת. והתענינו ולא השלמנו מפני שו"ט שלנו היה עכ"ל הטור. וכנה שם הב"י ומשמע לי דהא דרבינו יעב"ץ דוקא בט"ב שחל בשבת ונדחה. דכיון דאדחי לא חתיר כולי האי. אבל אם לא היה נדחה לא היה מיקל בו בכך. וכן משמע מהא דמייתי מראב"ן דאמר וחל ט"ב בשבת ונדחה עד לאחר השבת. ואם אינא דהיה לחל ט"ב באחד בימי השבוע ה"ל לסחוס ולומר והתענינו בט"ב ולא השלמנו עכ"ל הב"י:

והנה כבר שאל השואל בשו"ח מהר"ם לובלין סימן נח על הב"י שהבאתי. הא יו"ט של ראב"ן שהוא אחד מוזמן ע"י הכהנים הוא בעשרה באב כדחנן (תענית נ), א"כ בהכרח א"א שיחול הענין של ט"ב ביו"ט של ראב"ן אלא כשנדחה. א"כ היה ראב"ן מוכרח לומר פ"א חל ט"ב בשבת ונדחה עד לאחר שבת והתענינו ולא השלמנו. גם בעיקר הדין תמה השואל שם הא בעירובין (מא) פרכינן על האי עובדא דראב"ן טעמא דירע הא עירע משלימין. כלומר דמקשה האך התענה ראב"ן בכל ט"ב שבאחר השנים. הא נכנס ליו"ט שלו כשהוא מעונה. ורבן גמליאל הא ס"ל ההם שאסור להשתנות בעירע כדי שלא יכנס ליו"ט כשהוא מעונה. איך מוכח כהדיא דירע של ראב"ן היה דוחה גם ט"ב בזמנו. והמהר"ם שם

הוסיף דגם מדמנני בגמרא שם דירע של דבריהם כיון דתענינו בו שעות מותר לכנס בו כשהוא מעונה. וזה הוא כהענין שעות. איך מוכח הא לא"ה לא היה ראב"ן מתענה בכל ט"ב. אלא דירע של ראב"ן היה דוחה ג"כ ט"ב בזמנו. והנה הא שהקשה השואל הא ע"כ היה לרי"ז ראב"ן לומר שחל ט"ב בשבת ונדחה. הנה קושיא זו היא רק על לשון של הב"י. דמלשון נראה שהביא ראיה מעובדא דראב"ן. אבל בעיקר דיו של הב"י ודאי ראיותיו נכונה. מעובדא דרבינו יעב"ץ שהביא הטור. מעשה שחל ט"ב בשבת ונדחה. דע"ז ודאי קשה הא ברית מילה אפשר לחול בט"ב. כמו בעשרה באב. ואי נימא דבכל ט"ב מותר לאכול על ברית מילה איך ה"ל לסחוס מעשה שחל מילה בט"ב וכו'. איז דבט"ב שדחה מותר לבעול ברית לאכול. אבל בט"ב בזמנו לא. אמנם מה דמקשה השואל מהא דבעירובין שם מוכח דירע של ראב"ן היה דוחה גם ט"ב בזמנו היא קשיא גדולה על רבינו יעב"ץ גופיה דממכר אי נימא דברית מילה דוחה לירע של ראב"ן. איך ה"ל דוחה ג"כ ט"ב בזמנו. כמו דמבואר בעירובין דבירע של ראב"ן היה דוחה נמי ט"ב בזמנו. ואם אינו דוחה לירע של ראב"ן. איך מאי מייתי רבינו יעב"ץ ראיה מירע של ראב"ן לברית מילה. ומה שמחזק המהר"ם שם ע"ז דהמקשה בעירובין שם כיון שאינו מחלק בין ירע דארייתא לירע דבריהם לענין איסור לכנס בו כשהוא מעונה. משרים ס"ל נמי דירע של ראב"ן דוחה גם ט"ב בזמנו. ובמסקנא אע"ז דמחלקין. מ"מ לא ר"ל להפליג לדברי המקשן. אבל באמת להמסקנא ירע של ראב"ן אינו דוחה אלא ט"ב הנדחה. אבל לא ט"ב בזמנו זה לא מסתבר כלל. דכיון דבין מדברי המקשה בין להמסקנא מוכח דירע של ראב"ן היה דוחה אפילו ט"ב בזמנו. מהייתי נימא דבאמת אין הדבר כן. גם מדברי החי"ט שם דיה שאני והר"ט בראב"ן בעירובין שם מבואר כהדיא דירע עמנו של ראב"ן היה דוחה אפילו ט"ב בזמנו. אם היה אפשר שיחול בו ט"ב וכמו דמוכח בגמרא:

והנה המג"א בא"ח (סימן תקנט ס"ק יא) ח' לקיטא זו שהביא הא דתנן (תענית טו) אין נזרין תענית על הליכור בריה מוכה ופורים יאם התחילו אין מפסיקין דברי רבן גמליאל. ארימ אע"פ שאמר רי"ז אין מפסיקין. מודה היה שאין משלימין וכו'. ואמרין ע"ז שם (יח) זו דברי ר"מ שאמר משום רי"ז אבל חכמים אומרים מתענה ומשלים דהיינו דבתוכה ופורים נמי מתענה ומשלים תענית ליכור. והנה פשוט דלחכמים ודאי דירע של ראב"ן לא היה מודה ט"ב בזמנו דלא עדיף ממנוכה ופורים. מעשה קשה על הא דאמרין עירובין שם דדבורו של רי"ז נמי לא היה עבדין כריג. ומייתינן ראיה מהא דאמר ראב"ן פ"א חל ט"ב בשבת ונדחה עד לאחר שבת והתענינו ולא השלמנו טעמא דירע הא עירע משלימין. היינו דבכל ט"ב שהוא עירע שלו היה מתענה ומשלים והיה נכנס לירע שלו כשהוא מעונה אלא דלא עבד כריג. וקשה ואלא מאי דלא עבד כריג אלא כחכמים איך קשה מ"ט לא אשלים תעניתו ביו"ט שלו. הא לחכמים אפילו בתוכה ופורים משלים. אלא ע"כ דשאני ט"ב שדחה דקיל טפי. אלא משום דאי נימא דעבד כריג איך לא מוכח כלל דט"ב הגדחה קיל. דלריג אינו משלים ח"ל בירע של דבריהם. משרים הקשו איך התענה בכל ט"ב שהוא עירע שלו. הא לריג אסור לכנס לירע שלו מעונה משרים שפיר פרכינן בגמרא הא עירע משלימין. וכ"ז לריג. אבל לדידן דהלכתא כחכמים שפיר מוכח דט"ב הגדחה קיל טפי. ומשרים דחה ירע של ראב"ן ט"ב הגדחה והיה ברית מילה עכ"ל. ולא ידעמי מה הוסיף המג"א בזה חדא כיון דגם להמג"א אי נימא דראב"ן עבד כריג אינו מוכח כלל דתענית ט"ב הגדחה קיל דאפילו ט"ב בזמנו ג"כ היה נדחה מירע של ראב"ן וכדפרכינן בגמרא. איך ט"ס קשה הא מסקינן בגמרא דראב"ן עבד כריג איך אין ראיה דט"ב הגדחה קיל בזה מ"ט בזמנו. ועוד גם לפי מה דמקשה דראב"ן לא עבד כריג ג"כ אין שום הכרע לומר כהמג"א דהא דלא אשלים תעניתו בירע שלו הוא משים דט"ב הגדחה קיל. כיון דהגמרא שם לא קאי רק אי עבד כריג בזה מלכתא דס"ל לריג שאסור לכנס ביו"ט כשהוא מעונה אי דלא עבד כריג. איך א"ל דגם לפי המקשה הא דלא אשלים תעניתו הוא משום דבזה ודאי עבד כאידך דריג דבתוכה ופורים אינו משלים. דהא זה הוא פלגתא אחריתא. ועוד הא כחוספות בעירובין